

הפורתח בכל יום..

הניוז היומי של דרשו.

Dirshu
דרשו ד' ועוזו
קרן עולמית לחינוך
ועידוד לימוד התורה

יום חמישי י"ד אדר ב' תשע"ט | דף היומי בבלי: חולין קיד.
דף היומי בהלכה: מאמצע סעיף כ"ו "ואם היה גבוה יותר מעשרים" עד אמצע הסעיף בהגה "וי"א דנוהגין".
מוסר: דבר בעיתו דבר בעיתו מתחילת אחרית דבר עד "והנה אחי".
קנין חכמה הלימוד השבועי: חובת הלבבות שער הבחינה פ"ד 'והשביעית' עד פ"ה 'ואחר כן ישיב אל ליבו'

הדף היומי בהלכה

מדוע לא ניתן להתיר את הטלטול בחצר על ידי 'לחי' או 'קורה'?

נדרש להתרתה פ"ס ברוחב ארבעה טפחים, או שני פ"סים צרים יותר משני עברי הצד הרביעי (ראה שו"ע לעיל, ב). וכן ניתן להתיר חצר ב'צורת הפתח', המועילה אף באופן שפירצת הצד הרביעי רחבה יותר מעשר אמות.

[משנ"ב שסג, קב, קח רקט]

כפי שלמדנו, חכמינו ז"ל התירו טלטול חפצים ב'מבוי' על ידי העמדת 'לחי' או הנחת 'קורה' בצידו הרביעי, ולא התירו זאת בחצר רשות היחיד. וטעם החילוק הוא - שבמבוי שותפים דיירים רבים, ולכן לא נעשה בו שימוש לענינים הצורכים פרטיות וצניעות, וממילא אין צורך במחיצה משמעותית בצידו הרביעי; ואילו בחצר, שותפים רק דיירים מעטים, ונעשה בה שימוש לענינים הנ"ל, ולכן

הדף היומי בהלכה

האם ניתן להתיר ב'לחי' את הטלטול ב'מבוי' שדרים בו גויים?

ובית ששטחו פחות מארבע על ארבע אמות, או בית שאין אוכלים בו, ומשמש ללינה בלבד, וכדומה; וכן פתח שרוחבו פחות מארבע טפחים - אינם נחשבים כבית וכפתח לענין זה. ומאידך, בית של גוי, נחשב כבית לענין זה.

[שו"ע שסג, כו, משנ"ב קב, קד, שעה"צ עא, וביה"ל ד"ה שני, וד"ה ולכל; וראה שו"ע שפב]

כאמור, הסיבה להתיר הטלטול ב'מבוי' על ידי 'לחי' או 'קורה' היא ריבוי הדיירים השותפים בו. ולפיכך, אין ההיתר אלא במבוי שפתוחות לתוכו שתי חצרות לפחות - בין אם הן ממוקמות בשניים מצדדי המבוי, ובין באחד מצדדיו - אשר שני בתים פתוחים לכל אחת מהן; ואילו בפחות מכך - כיון שדיירי המבוי מעטים, דינו כחצר.

באיזה מקרה נחשב בית כ'מסדרון' בלבד?

שניתן לעשות להם עירוב חצרות בפני עצמם. ואם יש בחצר שני בתים, פנימי וחיצוני, ונכנסים אל הפנימי רק דרך החיצוני - הבית החיצוני אינו נחשב כבית לענין זה, אלא רק כ'מסדרון' של הבית הפנימי.

[שו"ע שסג, כו, ומשנ"ב קג; ביאורים ומוספים דרשו, 85-86, וראה עוד שם]

בהמשך לאמור: אם שתי החצרות פתוחות זו לזו - יש אומרים שכיון שניתן לעשות 'עירוב חצרות' לחצרות בפני עצמן על ידי הפתח שביניהן, הרי הן נחשבות לחצר אחת; והוא הדין לשני בתים הפתוחים זה לזה; ויש חולקים בין בנוגע לחצרות ובין בנוגע לבתים; ומכיון שזהו דין דרבנן, יש להקל. ואם אין פתח ביניהם, אלא חלון - לכל הדעות אינם נחשבים כאחד, למרות

מרבין בשמחה

**"אם יהודי היה יודע מה-זה מה-זה
השמחה - היה שמח, שמח ורוקד..."**

למה תינוקות שמחים? ולמה הם בוכים? ויהודי שתמיד שמח - מה זה אומר עליו? | פנינים שנשמעו בסעודות הפורים אצל מרן הגר"ח קניבסקי שליט"א

וציין מרן שליט"א למאמר חז"ל מפורש באבות דרבי נתן פרק ל"א, שכשהקב"ה הראה לאדם הראשון את כל הדורות, הראה לו אותם כשהן שמחים. והטעם, משום שאם היה מראה לו אותם כשהם לא שמחים, הוא לא היה יכול לסבול את עוגמת הנפש לראותם כך.

ומעניין לעניין באותו עניין: פעם נכנס אברך צעיר ירא שמים בסעודת פורים לבית מרן שליט"א, וסיפר כי נולד לו בן והוא בוכה כל הזמן, וביקש על זה ברכה. רבנו ראה את צערו והרגיעו: "הוא בוכה כי שכח את תלמודו..." שאלו הגר"א מן שליט"א שהיה נוכח במקום: "הרי גם בני נ"י היה ילד ושכח תלמודו, ולא בכה כל הזמן?"... השיב רבינו: "כנראה נשאר לו משהו..." שאל שוב הגר"א מן: "האם רבינו אומר כן כבדיחותא, או ששייך באמת דבר כזה שישאר משהו? נענה מרן: "באמת כולם שווים בזה [שאם נשאר משהו, נשאר לכולם, ואם לאו, לכולם לא נשאר]. אבל יש פעמים שמרגיש איזו המצאה או הארה בלימוד, שזה ממה שנזכר ממעי אמו. ומי שזוכה לכך, תלוי הדבר ביגיעת התורה שלו".

(ע"פ 'כל משאלותי')

סיפר מרן הגאון רבי דוד פוברסקי זצ"ל, כי בעיירה מיר שבליטא נפטר יהודי פשוט שלא היה ידוע כתלמיד חכם או בעל מעלה, אך להפתעת תלמידי ישיבת מיר הטריוח עצמו מרן המשגיח הגאון רבי ירוחם זצוק"ל להשתתף בלוויה, ואף הספידו באריכות והפליג בשבח.

כאשר התלמידים תמהו מה ראה בו שיוצא ללוותו ואף מספידו, ענה להם: "הוא תמיד היה שרוי בשמחה, ומי שיש בו מידות טובות הוא שמח. המידות הרעות של האדם הן המאבדות את שמחת החיים, וכיוון שיהודי זה היה תמיד שמח, על כורחך שהיו בו מידות טובות, לכן אנו צריכים ללוותו ולהספידו".

הוסיף על זה מרן הגר"ח קניבסקי שליט"א וסיפר: באחד מכינוסי הרבנים בליטא הסתובבו במקום ילדים שהשתובבו כדרכם של נערים, שמחו והיו עליזים. שאל מרן הגר"ח מבריסק זצ"ל את הרבנים: "תאמרו לי, מדוע הם שמחים?" וענו לו, זה אמר בכה וזה בכה. אמר להם רבי חיים: "אני אומר לכם - הם שמחים כי האדם מצד עצמו שמח! הקב"ה ברא א פריילאכע וועלט, בריאה של שמחה, רק שהאדם בעוונותיו מקלקל את עצמו ולכן אינו שמח. אבל הם עדיין לא קלקלו והם כפי שנבראו".

**"עשרים שנה היהודי הזה הסתובב כמו עני מרוד" - סיפר הגר"ח קרייזווירט זצ"ל -
"כשבאמת הוא היה גביר, אלא שלא ידע על המיליונים שממתנינים לו בבנק בשווייץ!"**

"היום פורים! אל תפספסו את האוצרות שממתנינים לכם" | הגה"צ רבי אלימלך בידרמן שליט"א

את האוצר.

שמעתי על יהודי נכבד מחשובי ת"ח שבדורנו, שלדאבון לב בהגיעו לגבורות חלה באלצהיימר ל"ע, והנה חכמי הרפואה המציאו סממני מרפא (כדור) שמועיל לחולים אלו למשך כשבוע שעות (אין לבלעו אלא אחת לג' ירחים). אלא שהרוצה כדור זה עליו לשלם כמה אלפים... ע"כ בהגיע עת דודים כשנישא אחד מנכדי הת"ח, נתאספו צאצאיו וכ"א שילם ממיטב כספו ויחדיו השלימו וקנו כדור אחד כזה שיבלענו אבי המשפחה כחצי שעה קודם החופה, וכך במשך כל ליל החתונה יהיה בבריאותו השלימה. והנה מיד כשבלע את הרפואה פתח גמרא גדולה וישב ללמוד בהתלהבות עצומה כמנהגו בשנותיו הבריאות, ואף כאשר יצאו בני המשפחה לחופה לא אבה לילך עמהם, רק 'חטף ואכל' עוד דף גמרא ועוד דף גמרא.

מכיוון שכך שאלוהו בני המשפחה: אבינו מורינו, מה אירע לך, מדוע נחבאת כאן בין דפי הגמרא ולא תצא לשמחת נכדך? נענה הזקן ואמר: אם יצאתי מכלל שטות ונכנסתי לכלל הבריאים, וכי לא אתפוש את הגמרא בשתי ידיים?...

כיו"ב מסתובבים להם באי עולם כחולי אלצהיימר ל"ע, כי נשלחו מן השמים - איש איש ותפקידו בעולם הזה, ולמעשה מסתובבים הם בעולם כמי שאחזו... ושוכחים לגמרי מה תפקידם ושליחותם. אך בבוא איזה זמן גבוה, כדוגמת הרפואה הנ"ל, אם בר דעת אתה, רוץ לאהלי תורה ועבודה, והתפקח משכרון שכחתך, ועזוב כל השטויות...

(באר הפרשת ויקרא תשע"ט)

סיפר הגאון רבי חיים קרייזווירטה זצ"ל גאב"ד אנטווערפן, שבימי המלחמה ניגש אליו אחד מעשירי בני ישראל, וכה אמר לו: "הנה אנכי הולך למות (כשנשלח לכבשונות יחד עם רבבות אלפי בני ישראל למות על קידוש ה'). אבקש, היות וחנני ה' בעשירות גדולה, ומעות הרבה שמורים עבורי בחשבון בבנק שבמדינת שווייץ, אגלה באזניך את ה'קודים' שעל ידם ניתן להוציא את המעות, ולכשתמצא אחד מיוצאי חלצי שישאר בעזהש"ת בחיים, תעביר לו את הפרטים הללו, כדי שיקח את שלו ויתפרנס בכבוד". עברו שנים רבות לאחר המלחמה והגר"ח לא מצא שם ושארית לאותו יהודי, ואף לאחר חיפושים שונים לא עלה בידו למצוא אחד מיורשיו. ויהי מקץ עשרים שנה מצא הגר"ח איש יהודי עני מרוד הלבוש בבגדים קרועים, מן השמים גלגלו שפתח הגר"ח בשיחה עם זה העני, ובתוך הדברים גילה כי 'מצא את שאהבה נפשו', כי הלה בנו של אותו יהודי שמסר לו את מספר חשבון הבנק שלו בשווייץ. מיהר הגר"ח להשיב את ה'אבידה' (אחר שחקר היטב כי כנים הדברים) ומסר לו את הסימנים, ואכן, הלה הצליח למשוך סכום כסף אדיר שהפקיד שם אביו שנים רבות קודם לכן.

אז נענה הגר"ח ואמר: "זה כעשרים שנה שהלה מסתובב בבגדים בלואים וקרועים כשבאמת גביר אדיר הוא, אלא שהוא לא ידע מן האוצר שהיה בבעלותו".

כך עלינו להשתדל שלא לדמות לאותו הלך, כי ימים קדושים אלו הינם אוצרות גדולים מוכנים לפנינו, באשר ניתן בידינו הכח להוציא ולמשוך מהם השפעות גדולות ורבות בגשמיות וברוחניות. אוי לו למי שבסכלותו מסתובב כעני בפתח, ואינו הולך לפתוח

**חוויה רוחנית יומית
מדי יום אצלך במייל**

'ניוזלטר' מלא וגדוש בתוכן תורני - הלכתי, אקטואלי ומרתק. עם סיפורים, רעיונות, ווארטים ועוד... בהגשה מקצועית עם טעם של עוד... להצטרפות שלח מייל ל-

dirshu@dirshu.co.il

**הפורתח
בכל יום..**

הניוז היומי של דרשו.

היהודי השתחל בזהירות ובחשאי דרך חלון בית המדרש, מתכוון להתחיל בצעקות 'הצילו', למען יספיק רבי מרדכי להימלט. אך לחרדתו נוכח כי כבר מאוחר מדי...

אם הם יישבו ולמדו הלכות קמיצת העומר ביום השלישי של הצום, אנחנו בוודאי נוכל לחטוף היום שעת לימוד, גם אם לא הספקנו לאכול ארוחת בוקר מסודרת

הרה"ח ר' אהרן כהן

נקישות פרסות הסוס האצילי נשמעו בבירור, והלמות לבו של היהודי שהשתרך בצד הרחוב הלכו וגברו.

אני מדמיין או לא? התחלחל. זה נראה ה'וא', צועד ליד סוס אביר כיאה למעמדו. אך משהו לא מסתדר כאן: בדרך כלל הוא הולך בגב זקוף, נהנה להתבונן במשתחוים לעומתו, כעת הוא נדמה יותר כעכבר הממהר לאיפשהו.

השם ישמרנו! צעק בלבנו. אולי הוא רוצה למהר ולהרוג את רבינו מרדכי. הרי זה לא סוד, כולם יודעים שעיקר שנאתו של צורר היהודים - המן מכוון לעבר רבינו מרדכי. "אוי, לא!" הרים עיניו בתחינה להשם יתברך בראותו את הצורר מתקרב באמת לעבר בית המדרש.

לרגע חשב להימלט, אך במשנהו קלט: הוא חייב להיכנס לגוב האריות. אולי הישועה תתגלגל דווקא על ידו.

כחוזר לשנות נעוריו השתחל לו דרך החלון, מתכוון להתחיל בצעקות 'הצילו' למען יספיק רבי מרדכי להימלט. אך הוא איחר את השעה. כבר היה מאוחר מדי.

הדלת הייתה פתוחה והצורר האגגי כבר עמד בפתח. רבינו מרדכי עמד ומסר את שיעורו. בהלה ופחד השתלטו ברגע אחד על כל התלמידים. "ברחו מכאן", הורה רבי מרדכי לתלמידים בניסיון להצילם.

ההלם שניכר על פני המן, בלט בחוש. "במה אתם עוסקים?" התעניין אצל התלמידים בעוד רבי מרדכי נעמד לתפילה. "למדנו..."

התדהמה ניכרה מחורי עיניו. "הייתי בטוח, שאחרי שלשה ימים של צום, ודאי כבר נגמר לכם הכוח ללמוד", השתומם בקול. "פשוט לשבת וללמוד כאילו כלום לא קרה? מה למדתם?" חזר לשאלתו.

"למדנו 'עניינא דיומא', הלכות קמיצת העומר", נענה. "אהממ..." הגיב קצרות, "אפוא עושים את הקמיצה הזאת?" חיכה להסבר מניח את הדעת.

"בזמן שבית המקדש היה קיים, נהגה היום המצווה להביא ולהקריב מנחת עומר..." "די!" הצטוו המן, ופרץ בבכי בלתי נשלט. "קומץ הקמח שלכם דחה את עשרת אלפים ככר הכסף שלי!"

החרב מונפת עליהם להרגם ולהשמידם. כולם נבוכים, מבולבלים ומודאגים. בנוסף עומדים הם ביום השלישי לצום. ואז, בריכוז על-טבעי שרק המוח היהודי יכול להמציא, מתיישבים הם ללמוד הלכות 'קמיצת העומר', מצוה שנהגה בזמן בית המקדש. איך הם הצליחו לעשות זאת? איננו יודעים!

אבל ישנם דברים שאנו כן יודעים! בימי הפורים הבאים עלינו לטובה, כשכולנו מבולבלים מהמולת היום, רעבים משום שמהבוקר עוד לא הספקנו לטעום משהו נורמלי, ועייפים בגלל הריצות מכאן לשם, או אז, כבימי מור והדס נשנס מותניים ונקיים מצוות 'עד דלא ידע' באופן מהודר ומשובח: יחד עם החברותא או השיעור נתנתק קצת מההמולה ונתחבר לחיים, לשעה מוקדשת ללימוד התורה.

ובוודאי בכוח לימוד התורה ובזכות מרדכי ואסתר נזכה בימים גדולים אלו להיושע בכל העניינים הנצרכים לנו ולביתנו בגשם וברוח. ותקוותם לכל דור ודור.

א פריילכען פורים

און א פריילכען תמיד!

(התפרסם בגיליון 'גדיל תורה')

שליחת תגובות לכותב המאמר: a0533185209@gmail.com

077-2222-666 או *4992

קו השיעורים של 'דרשו' - לחייג, ללמוד, לדעת

את סוד עושרו האגדי מוכן היה לנדב לכל מי שרק יטה אוזן לשמוע. "למעשה", המתיק ר' זלמן סוד, "גם אתם תוכלו להפוך במהרה למיליונרים אדירים. אם רק תטו אוזניכם אלי, אלמדכם היש מהר את כל כללי המסחר..."

ימי הפורים במחיצתו של הרה"צ ר' שלמה זלמן בריזל זצ"ל, "זכרם לא יסוף מזרעם..."

גורנישט מיט נישט! ועם כל זה בוחר האדם להיות בעצבות, הגידו

נא לי, היש לנו שוטה גדול מזה?!"

'אין בין דאך א גרוסער גביר!'

"הלא הנני גביר אדיר!" היתה אמרתו על לשונו של רבי זלמן תמיד. בהנאה גלויה היה אומר זאת, אינו חושש כלל מגנב וגזלן, או אפילו ממבקשי צדקה... את סוד עשרו האגדי מוכן היה לנדב לכל מי אשר רק יטה אוזן לשמוע.

"למעשה", המתיק ר' זלמן סוד, "גם אתם תוכלו להפוך במהרה למיליונרים גדולים, אם רק תטו אוזניכם אלי, אלמדכם היש מהר את כל כללי המסחר. ובכן, בואו ונעשה חשבון פשוט - קבעו בנפשכם כי מחירו של עניית 'אמן' אחד, הוא לכל הפחות מאה אלף דולר! 'ברוך הוא וברוך שמו' אחד - מחירו גם לא יפחת מחמישים אלף דולר!..."

אם תתחילו לצבור 'אמנים' ו'ברוך הוא וברוך שמו', הלא תוך זמן קצר תהיו לעשירים מופלגים ביותר. ושום אדם בעולם לא יוכל לקחת מכם אפילו פרוטה אחת! זוהי אפוא הנוסחה הבטוחה לעשירות המופלגת ביותר על פני תבל! - סיכם רבי זלמן את דבריו בפשטות, כשהוא מתכוון לכל מילה.

הנה כי כן, השכיל ר' זלמן בדעתו הרחבה, כי את לב האדם החומרי נקל לפתות בעשירות מוחשית, יותר מאשר בכל דבר אחר. על כן היתה דרכו להמחיש לעצמו וגם לאחרים, את יקרת מעלת המצוות בשווי של מטבע עובר לסוחר, אשר האדם כה בהול ולהוט עליה לכנוס ולאסוף ממנו יותר יותר. אם כי, בוודאי שכר המצוות כולן ושכרה של מצות עניית אמן בפרט, יקרה ונעלית היא בוודאי לאין ערוך מכל השגת אנוש.

מתנה ושמה 'אמן'

סיפור נפלא אודות יקרת ערך עניית אמן, היה ר' זלמן אוהב לשוב ולספר בהזדמנויות רבות לילדים ולנכדים ולכל באי ביתו. ולמרות שכבר שמעהו מפיו פעמים רבות, עדיין היה ערב הסיפור לחיך השומעים ורצו הם לשמעו שוב ושוב, כאשר ר' זלמן מספר אותו במתק דבש לשונו, בציוריות מרתקת:

ר' לייב, חסיד מהעיר טעליז, תלמידו של הגאון מווילנא זצ"ל, היה איש קדוש וטהור, ונהג בפרישות ובחסידות יתירה. בביתו משפחה מבורכת בילדים, ופרנסתו היתה בצמצום ובדוחק גדול. כל ימיו לא אבה ליהנות ממתנת בשר ודם, ומזמן לזמן היה נוסע למרחקים, לעסוק קצת במסחר על מנת להביא טרף לביתו.

'ליהודים היתה אורה ושמחה'

שמחתו של הרה"צ רבי שלמה זלמן בריזל זצ"ל בימי הפורים היתה מרקיעה שחקים. פנימיותו נתגלתה לעין כל בבחינת 'נכנס יין יצא סוד'. שעות ארוכות לאחר תפילת שחרית, היה מיסב במחיצת זקני החסידים במשתה היין, והיתה אז נפשו משתפכת לה' בביטויי אהבה ודביקות נוראים. פלגי דמעות של גיל ושמחה היו ניגרים מעיניו בעת השירה והריקודים.

יהודים רבים הגיעו ממרחקים להתברך מפיו ביום קדוש זה. כשדמעות היו זולגות מעיניו היה מגפף את ראשו בשתי ידיו ומרעיף עליהם ברכות לרוב, למלאותם במידה גדושה של ישועה וברכה ברוחניות ובגשמיות.

אמרו חז"ל על חג הפורים: "כל הפושט יד נותנין לו" - על כך היה ר' זלמן רגיל לחזור, בשם אביו, את אשר שמע מהרה"ק רבי דוד משה מטשורטקוב זי"ע:

"יום הפורים גדול עוד יותר מיום הכיפורים. יום הכיפורים מכפר רק לשבים, ואילו בפורים כל הפושט יד נותנים לו!"
 "אולם זאת היה מוסיף האבא" - היה מדגיש ר' זלמן, "כי צריכים להיות לכל הפחות פושט יד..."

איזהו שוטה?

היה רגיל ר' זלמן לפרש את דברי הרמב"ם הידועים בהלכות לולב (פ"ח הלכה ט"ו) וז"ל:

'השמחה שישמח האדם בעשיית המצוות ובאהבת ה' שציווה בהם, עבודה גדולה היא, וכל המונע עצמו משמחה זו - ראוי להיפרע ממנו, שנאמר תחת אשר לא עבדת את ה' אלוקיך בשמחה ובטוב לבב, וכל המגיס דעתו וחולק כבוד לעצמו ומתכבד בעיניו במקומות אלו חוטא ושוטה, וע"ז הזהיר שלמה ואמר אל תתהדר לפני מלך וכו' "

"רבותי! איני מבין, שואל ר' זלמן, "בשלמא, זה שהרמב"ם מכנה את הנמנע משמחה בשם - 'חוטא', הרי זה פשוט ומובן. אך מדוע הוא מכנה אותו גם בכינוי - 'שוטה'? מהי השטות המיוחדת שיש כאן?"

"העניין פשוט הוא מאד", מסביר, "מילא אם היו נותנים לו לאדם סכום מכובד של עשרת אלפים דולר כדי שיהיה בעצבות - אז אולי היינו יכולים להבין אותו מדוע הוא עצב כל כך... אבל האמת היא הרי להיפך! שעבור השמחה נותנים לו עשרת אלפים דולרים... ואילו על העצבות אין הוא מקבל כלום..."

היה זה באחת הפעמים שר' לייב התכונן לנסיעה. הילדים נפרדו מאביהם לשלום, וכבר החלו לספור את הימים לשובו של האבא בכיליון עיניים. והנה, בהפתעה גמורה - אחרי שלושה שבועות בלבד חזר ר' לייב ממסעו. שמחו ילדיו וכל בני המשפחה לקראתו, וקיבלו את פניו בצהלה.

"מה יום מיומיים? מדוע זה מיהרת לשוב?" הקיפוהו כולם בשאלה.

אך ר' לייב לא ענה מייד, אלא הודיע בחגיגות:

"היום, ילדים, הבאתי לכם מתנה גדולה מאוד, אולם אתן לכם אותה יותר מאוחר, כי כעת אני ממחר ל'מנחה'". המתינו הילדים בכיליון עיניים לשובו של אביהם, ואף יתכן שבינתיים כמה מהם ניסו לבדוק ולחפש בחבילות את המטמון הגדול, אך לא, הם לא מצאו דבר...

האמא הכינה ארוחה, חגיגת ככל שהיה ניתן מהמוצרים הדלים שהיו ברשותה, וכולם חיכו בקוצר רוח לשובו של האבא, ר' לייב, מן התפילה. אמנם תמיד אחרי נסיעה כזו של האב, היתה תחושת התרגשות בבית, על אחת כמה וכמה היום, כאשר לשמעה של ה'מתנה' הנפלאה גברה ההתרגשות מרגע לרגע. והנה, חזר ר' לייב מבית הכנסת, נטל ידיים לסעודה יחד עם כל בני המשפחה,

ולאחר מכן פתח ואמר:

"הנה, ילדים, כעת הגיע הזמן למתנה הגדולה! הקשיבו היטב לדברי, ילדים, כי המתנה שאתן לכם היום, יקרה היא יותר מכל המתנות שנתתי לכם אי פעם!

ובכן, תמיד הייתי מסתפק בברכת המזון - האם צריך לענות אמן אחרי 'לעולם על יחסרנו' שהרי היא סיום ברכת 'הטוב והמטיב', או לאו... לכן, נסעתי עתה נסיעה ארוכה לשלושה שבועות, עד שבאתי לביתו של הגאון הצדיק ר' ישעיה זעכוויצער, ושם שמעתי במפורש כשהוא עונה אמן אחרי 'אל יחסרנו!' אוצר גדול נפל אם כן בידי באותה שעה, ומיהרתי לשוב עמו אליכם..." "ילדי היקרים", קרא ר' לייב בצהלה גדולה, "זאת היא המתנה הגדולה שהבאתי לכם היום. למענה טרחתי ונסעתי נסיעה ארוכה של שלושה שבועות - מהיום והלאה הרווחתם עוד עניית 'אמן' בכל ברכת המזון!!!"

"אכן, איזו מתנה יקרת ערך..." - סיים ר' זלמן בהתרגשות את סיפורו באזני ילדיו שלו - "עוד עניית אמן!... מה ידמה לה?... ומה ישווה לה?..."

(מתוך 'ר' זלמן')

מרבין בשמחה

על מי הכריז הגה"צ רבי הירש פאלי זצוק"ל בעת שהיה מבושם כדת היום: "תדעו לכם שהוא רשכבה"ג!" ומתי רקד מרן הגר"ח קניבסקי שליט"א במשך חצי שעה על השולחן?

וגם: כשהבחור אברהם רביץ רקד ברחוב עם הספודיק של ר' איטשה מאיר לזין | זכרונות משובבי לב מאווירת הפורים בישיבת חברון של פעם, מפי הגאון רבי יהודה שיינקר שליט"א

וללא ליצנות מוגזמת. באחת השנים הביאו לישיבה ספסלים חדשים סמוך לפורים, ועשו מבצע 'של נעליך': כל בני הישיבה הורידו את מנעליהם ועלו יחפים לרקוד על הספסלים. מוותיקי טובי בני הישיבה היו מכהנים כ'פורים רב' והיו משמחים את בני הישיבה. אחרי שהסתיימה השמחה בישיבה, היו קבוצה מבני הישיבה ששמחה כדת היום בביתו של מרן המשגיח הגה"צ רבי מאיר חדש זצוק"ל, ללא נוכחותו של רבי מאיר עד השעות המאוחרות של הלילה.

גם ביום הפורים עצמו האווירה בישיבה היתה שמחה. באחת השנים הגיע בבוקר הפורים לישיבה רבי נטע שפירא וראה שהציבור 'יבש', ולא נחה דעתו... הוא לקח עמו קבוצה מנכבדי הישיבה לחנות של פוליקמן בזכרון משה. היתה זו חנות יין, בעל החנות פתח את אוצרות היין וללא תשלום השקה כהוגן את כל הבחורים, שחזרו בריקוד פורימי סוער לישיבה.

האווירה בישיבת חברון בירושלים לפני חמישים וששים שנה פורים, היתה אווירה של שמחה עילאית. באחד מימי הפורים שחל בערב שבת (כמו השנה), יצאו קבוצה מבני הישיבה בריקוד פורימי סוער לכיוון כיכר השבת. בדרך פגשו את ר' יצחק מאיר לזין ז"ל, שהיה אז שר הסעד. אחד מהבחורים הדומיננטים, אברהם רביץ שמו, ניגש והוריד את הספודיק מראשו של ר' איצ'ה מאיר וחבשו לראשו, ור' יצחק מאיר עצמו השתלב בתוך מעגל בני הישיבה בריקוד סוער.

כך יכלו גם לראות באחד מימי הפורים קבוצה של נכבדי הישיבה יושבים ברחבה הסמוכה לישיבה (רח' הישיבה פינת רח' חגי), כשבתווך ר' אברהם רביץ עם כובע חזנים לראשו ושירים את כל הלכה דודי' במנגינה תימנית.

בכלל, השמחה בהיכל הישיבה הרקיעה שחקים בליל פורים, ושוב, הכל במסורת הסלובודקאית של זהירות מפגיעה בזולת

רשכבה"ג דפורים...

אבל היתה שנה אחת שהיה בה משהו נדיר, עליו שמענו השבוע מהגאון רבי יהודה שיינקר שליט"א, מוותיקי תלמידי הישיבה:

היה זה בשנת תשט"ז - לפני 63 שנים. באופן חד פעמי התקיימה סעודת פורים בחדר האוכל של הישיבה, בהשתתפות כל ראשי הישיבה ורבניה. מרן ראש הישיבה הגאון רבי יחזקאל סרנא זצוק"ל היה שרוי בשמחה יתרה, וחתנו הגאון הגדול רבי אברהם פרבשטיין זצוק"ל היה שרוי בגילופין כדת היום.

לפתע קם רבי יחזקאל ממקומו (דבר שלא היה אופייני לו בכלל, למי שהכיר את רבי יחזקאל) וקרא לעבר חתנו: "אברהם אברהם!" וחתנו השיב לו: "ויאמר הנני". שנים מבני הישיבה עמדו על השולחנות וחרזו מחרוזת שמחה. רבי אברהם רביץ זצ"ל עמד וחזר על דברי רבי יחזקאל סרנא, דיבורים סלבודקאיים, ויבלחט"א רבי אברהם יצחק טוקר שליט"א עמד וחזר על שיעור של רבי משה חברוני.

אחד מהזיכרונות שנצרכו מאותה סעודה הוא כך: באותה סעודה השתתפו גם כמה ת"ח שגרו בסמיכות לישיבה. אחד מהם היה ת"ח מופלג, תלמיד של מרן הגאון רבי אליעזר גורדון זצוק"ל מטלז, שריד חרב שעלה לארה"ק והיה בדד. הוא אף כובד פעם באופן נדיר לומר שיעור בהיכל הישיבה. מדי כמה דקות נעמד הגה"צ רבי הירש פאליי זצ"ל, שהיה מבושם כדת היום, והכריז בקול גדול: "תדעו לכם שהרב... הוא רשכבה"ג!"

אח"כ יצא רבי הירש לסעודת פורים בבית אמו הרבנית ע"ה בבתי נייטין, ואני, מספר רבי יהודה שיינקר, הלכתי מאחוריו במשך כל הדרך. לכל חנות שהיתה פתוחה נכנס רבי הירש וחזר וקרא: "תדעו לכם שהרב... הוא רשכבה"ג!"

כשהגיע לבתי נייטין, כבר עמדו שם בני משפחות פאליי וגרבוז והמתינו לבואו להתחלת הסעודה, היה זה כבר סמוך לשקיעת החמה. ורבי הירש מתקרב לבית וקורא בקול: "תדעו לכם שהרב... הוא רשכבה"ג!"

"שאינ לך שמחה מפוארה מלהחיות לב אומללים..."

לשמח לב אומללים

ועובדה נוספת מכמה שנים אחרי כן, לפני למעלה מיובל, שהתרחשה כבר בבני ברק, סיפר לנו רבי יהודה שיינקר שליט"א ביום הפורים נכנס לביתי הגאון רבי יצחק דרשוביץ זצ"ל, תלמיד מובהק של מרן הגר"א קוטלר שליט"א זצ"ל, שיחד למדנו באותן שנים בכלל בתל אביב אצל הגאון רבי יצחק נשר זצ"ל, ואומר לי: ר' יודל! בא נלך לשמח את רבי נפתלי טפלי.

מי היה רבי נפתלי טפלי? בגיל צעיר עלה לארץ מהונגריה ואביו הביאו ללמוד בישיבת 'תפארת ציון' בבני ברק. כבר היה אז מלא וגדוש והיה למופת בכשרונו ובידיעותיו, ובהתמדתו הגדולה ובמידותיו הטובות. הוא למד שם שנה אחת אצל מרן ראש הישיבה רבי מיכל יהודה ליפקוביץ זצוק"ל, ובאותה שנה

התקרב מאד למרן החזו"א זצוק"ל שאמר עליו שעתיד להיות אדם גדול. אח"כ למד זמן קצר בישיבת חברון בירושלים, ואח"כ עבר לישיבת פתח תקוה ולמד שם כמה שנים.

מלידתו היה מדוכא ביסורים בגופו, וכל שגדל והתבגר הורע אצלו מצב גופו ויסוריו גדלו והלכו. והיה מיוחד בקבלת היסורים, כשלא התלונן וקיבל את כולם בסבר פנים יפות. הוא היה מיוסר מאד, ואביו קנה לו דירה בבני ברק ושם גר עד אדר תשל"ב אז נפטר. ובכן, רבי יצחק דרשוביץ קרא לי לשמח את רבי נפתלי טפלי. יצאנו לביתו של אותו גאון מסובל ביסורים, וכשנכנסנו לביתו, סביב מיטתו ישבו חבריו מישיבת לומז'ה - רשכבה"ג מרן שר התורה הגאון רבי חיים קניבסקי שליט"א, הגאון רבי דב דבורץ, הגאון רבי עקיבא טננבוים והגאון רבי בערל וינטרוב, ורצו לשמחו. אני הייתי במצב מרומם אחרי קיום מצוות היום של 'חייב אני לרומם את מצב רוחו של רבי נפתלי, עליתי על השולחן לפזז מולו, ועימי עלה על השולחן לא פחות ולא יותר, מרן שר התורה שליט"א, ויחדיו רקדנו קרוב לחצי שעה בהתרגשות, כשמדי פעם מרן שליט"א קורא לעבר חברו: 'ר' נפתלי, ר' נפתלי, כדי לשמחו. בהמשך, בני החבורה הזכירו חוויות ותיארו נשכחות לשמח את לבבו של חברם הצדיק. הם תיארו את חוויות לימוד התורה מתוך הדחק לה זכו תלמידי לומז'ה בפ"ת בימים ההם, והשמחה הלכה וגדלה.

לפתע השתתקה השירה. אחד החברים נזכר באפיזודה בלתי נשכחת: שעון הזהב שקיבל חתן מהישיבה מאבי כלתו. המדובר היה בבחור המופלג, ולימים אחד מגדולי הדור זצוק"ל, רבי משה שמואל שפירא. היה זה בעיצומו של יום שישי סגרירי לאחר חצות איש בשורה רץ וסיפר לבחורים על גניבה שהתחוללה בדירות תלמידי הישיבה. לא היה לגנבים הרב מה לקחת עימם, אבל הם חטפו דבר אחד יקר: "השעון שלך, משה שמואל". צביטה דקרה בלב הצורבים שעמדו סביב לרבי משה שמואל בחדר האוכל של הישיבה, בעיצומה של שיחה תורנית עמו.

החתן משה שמואל שתק שניה קצרה, אחר התיישב והחל מפזם ניגון חרישי, הניגון נהפך למילים בשיר הידוע שלו: "שאו מרום עיניכם וראו, וראו וראו, געוואלד וראו געוואלד מי ברא אלה...". כמי שאומר לכל הסובבים: הבה נגביה עצמנו מעל מצוקות העולם הקטן כל כך! שאו מרום עיניכם! יושבי השולחן החלו לפזם אחריו, החברים בשולחן הסמוך הצטרפו גם הם... את השיר הזה השמיע עכשיו אותו חבר בבית ר' נפתלי, נעמד על הכסא ליד מיטת החולה וניגן, ודמעות של ערגה נצנצו בעיני כולם.

אי אפשר לשכוח, אומר הגרי" שיינקר שליט"א, למרות למעלה מיובל שנים שחלפו, את השמחה הגדולה של מרן שליט"א אז, איך שבא בעיצומו של יום הפורים ל"שמח לב האומללים" ויצא מגדרו לשמחה זו. אשרי עין ראתה!

(מתוך כתבה מאת הרב שלום יצחק בוקשפן ב'יתד השבוע' ח' באדר ב' תשע"ט)

"לאחר שחרית הזמין ה'חזון איש' את הנוכחים לחדרו, וזעבור מספר רגעים נכנס גיסו הסטייפלער זצ"ל עם שני מגשים - על האחד כוסיות 'לחיים' ועל השני מיני מאפה, כדי לתת משלוח-מנות לכל המתפללים הקבועים"

תיאורים מימי הפורים במחיצת גדולי הדור הקודם - מאוצרותיו הנפלאים של מגיד המישרים הגאון רבי אליעזר טורק שליט"א

המשתאות והמאשרות של המשתתפים... המשג הזה כבר הובא בראשונים. 'שמחת פורים' בזמנם היתה, שהיו שואלים שאלה הלכתית, כלם היו מתאמצים לפתר אותה בכה ובכה, וכך היתה מתרבת השמחה - שמחה של תורה. זו היתה צורת שמחת הפורים בימים ההם! כך ראיתי מובא בספר 'שבלי הלקט', שכתב כי בישיבתו של בעל ה'תרומת הדשן' רצו לשמח בפורים, והיו שואלים חידות בדברי תורה והלכה. הוא מעתיק שם את אחת השאלות המענינות שנשאלו שם. זה היה הרשם והזכרונות שנותרו משמחת הפורים; השגות אחרות לגמרי, משגים מרוממים של שמחה!

אבי מורי שליט"א אף תיאר באזני את בקרו של אחד מימי הפורים בביתו של מרן ה'חזון איש' זצ"ל. לאחר תפלת שחרית הזמין ה'חזון איש' את הנוכחים לחדרו, ורגעים מספר לאחר מכן נכנס גיסו, מרן ה'סטייפלער' זצ"ל, כששני מגשים בידו - על האחד הנחו כוסיות יין ל'לחיים', והשני נשא מיני מאפה ומזונות כדי לקיים בהם 'משלוח מנות' לכל המתפללים הקבועים במנין. ה'חזון איש' אמר ל'סטייפלער' שיתן לזה ויתן לזה בשליחותו, ולאחר טעימה קלה וקיום מצות משלוח מנות החלו הקהל לרקד לכבוד היום בשמחה ובעליזות.

הגאון רבי צבי כגן זצ"ל, אחד מהמתפללים הקבועים, שהיה יהודי 'נובהרדוקער' ברוחו, קם ואמר בפני ה'חזון איש' על מתפלל בשם רבי יעקב מרדכי מרקוביץ: "ליהודי הזה יש הרבה עוגיות ויין, אבל קורת גג אין לו!" היה זה לאחר שרבי יעקב מרדכי בנה קומה שניה בביתו עבור צאצאיו, ולא היתה הפרוטה מצויה בכיסו כדי שיוכל להשלים את הגג.

ה'חזון איש', שהיה במצב רוח מרומם, קם ממקומו, הושיט לרבי יעקב מרדכי את ידו והתבטא: "התרצה לקבל 'דאך' (- גג) כמשלוח מנות? נו, 'אל ישב דך נכלם'... יהיה לך אם ירצה השם 'דאך'!"...

אבי מורי ספר שלאחר ימים ספורים הצליח הלה בצורה מפלאה להשיג את כל הסכום הנדרש כדי להשלים את הגג, כפי שברכו ה'חזון איש'...

עוד על שמחת הפורים אצל ה'חזון איש', ספרו אחיניו, כי בימי

מי שזכה להסתופף בצלם של גדולי ישראל בימי הפורים, זכה לראות שמחה מהי. כיצד נתן להתרומם אל על באמצעות השמחה, ועד כמה מסוגלת היא להשרות על האדם מצב של התעלות והרחבת הדעת.

שמעתי מאבי מורי שליט"א, תיאור מחווייתו האישיות כיצד היתה נראית ההתרוממות הגדולה בשמחת הפורים בדורות עברו. כאשר באו יהודי התפוצות לארץ הקדש לאחר השואה, הם שבו אחד מעיר ושנים ממשפחה כפשוטו ממש, שבורים ורצוצים בגופם וברוחם. היתה אז תופעה מנוגדת: מצד אחד, היו חלק מבני התורה שהמצב הקשה גרם להם להתחזק, משום שהם חשו תחושת שליחות להשלים את הפער הגדול שנוצר עם הכחדתו של מרבית עולם התורה. ההכרה הזו נסכה בהם כח להתגבר על הקשיים והנסיונות ולהמשיך הלאה. מרביתם התרכזו ברכוזים הגדולים של בני התורה שהיו קיימים אז, כמו ישיבת 'היכל התלמוד' בתל אביב ועוד; אולם היה מספר בלתי מבטל של בני תורה שנשברה רוחם ונחלשה דתם ואמונתם.

אבי הגיע לארץ יחד עם אח אחד נוסף, רבי מרדכי טורק זצ"ל. שניהם היו אודים מצלים מאש, בודדים מכל בני משפחתם שנכחדו בשואה. בבואם הצטרפו למסתופפים בישיבת 'היכל התלמוד'. בפורים הראשון לשהותם בישיבה, התאספו כל תלמידי הישיבה שבאו מאותם אזורים באירופה, כשבזכרונם עדין חרוטות חגיגות הפורים בשנות הנעורים בצל משפחתם. הזכרונות הצורבים העיקר על השמחה ומצב הרוח.

או אז קמו שנים מהבחורים, הלא הם רבי אברהם ליפקוביץ זצ"ל, רב קהלת 'שבת אחים' בבני ברק, שנודע כמחנך נפלא במוסדות ה'חנוך העצמאי' ומחבר הספר 'רביד הזהב', ורבי שלמה לורנץ זצ"ל, שלימים שמש איש אמונם ושליחם של גדולי ישראל. שניהם נודעו כתלמידי חכמים מפלגים בקנה מדה. השנים החליטו לשמח את הצבור. ובכן, איך משמחים? אין שמחה כשמחת התורה! הם נעמדו על כסאות למול פניהם של כל הנוכחים, וסכמו ביניהם שהאחד יאמר את כל השאלות של תוספות במסכת בבא קמא, והשני יאמר לעמתו את כל התרוצים...

וכך התנהלה ביניהם השיחה במשך שעה ארכה. זה מצטט שאלה וזה משיב תשובה, זה מביא ראייה והשני מביא את הראיה הבאה. כך דלגו מתוספות לתוספות עד סוף המסכת, לעיניהם

שבתו בוילנא היה טורח ללכת מרחק רב עד לביתו של אחיו הבכור, הגאון רבי יצחק קרליץ זצ"ל, כשבידו משלוח מנות עבורו, וכאשר קרב ובא סמוך לבית אחיו, היה חובש את כובעו הפוך כדי להרבות בשמחה.

רבי יעקב צוקר שליט"א מספר ספור לא ידוע לרבים, על מקרה נפלא שארע עם ה'חזון איש' ביום הפורים.

אל ה'חזון איש' היו באים בחורים שונים לשוחח עמו בלמוד ולקבל את הכרעותיו. בחור אחד היה רגיל לבוא עם כובע קש, שאינו תואם מעמד בן ישיבה. אך ה'חזון איש' לא העיר לו על כך מעולם, שכן לא רצה חלילה לפגוע בו, וחכה לזמן מתאים כדי להעיר לו כראוי.

בהגיע יום הפורים, כשהגיע אותו בחור עם הכובע, פנה אליו החזון איש ואמר: "זמן רב אני מתלבט מה יהיה הדין אם שור יפגע בכובע הקש של מר ויאכל אותו. האם יחשב הדבר בגדר מזיק של 'שן', מארבעת אבות המזיקים השנויים בתחלת מסכת בבא קמא, שכן רגילה הבהמה לאכל קש; או שמא נחשב הדבר מזיק של קרן, כי הקש הוא גבוה מדי, ומשנה הדבר שבהמה תגיע עד לראשו של האדם להזיקו באכילת הקש"...

אותו בחור הבין היטב מבין המלים כי כובע קש ובן ישיבה אינם דרים בכפיפה אחת. אבל יותר מכך, הוא התפעל כיצד השכיל ה'חזון איש' להעיר על כך דוקא ביום הפורים בצורה כה מעניינת.

"בואו ונשמח בכל השלמות" - אמר הבחור

לפני עשרות שנים, שמעתי ממורי ורבי, מרן הגאון רבי גרשון אדלשטיין שליט"א, ראש ישיבת פוניבז', על בחור בודד מכל משפחתו, שבור ורצוף, שהגיע לישיבה לאחר השואה במצב דחוק ביותר, בלי כסף אף לצרכים המינימליים ביותר.

ביום הפורים, כאשר הגיע לביתו של רבי גרשון, כבדו ראש הישיבה לשתות מעט יין. לאחר ששתה והתבשם כראוי, פתח בדברים מרגשים בקול צעקה: "היהודי הקדוש מפשיסחא אומר שכאשר יהודי עושה מצוה צריך לעשותה בשלמות. אם כן הבה נעשה זאת למעשה: בואו ונשמח בכל השלמות!"...

מרב התרגשות התעלף הבחור. העירו אותו, והוא חזר על המשפט בצעקה, ושוב נפל על הרצפה מעלף. כך ארע שלש או ארבע פעמים, עד שהכניסו אותו לחדר צדדי, שם נרגע מעט ורוחו שבה אליו.

רבי גרשון אמר אז בהתפעלות, שהוא נוכח לראות מה מתחולל בתוך הפנימיות של בן ישראל. כאשר יהודי מגיע לידי שמחה, נפרץ באחת הסכר ורגשי הקדש וההתרוממות הנמצאים עמק בלבו מוצאים את דרכם החוצה. למרות השבר והיגון שאותו יהודי עטוף בהם לאחר כל מה שפקד אותו, כשהשמחה פורצת - היא פורצת עם שלהבת אש י-ה, המבעבעת ללא הרף בלבו של היהודי!

מצד אמי מורתי ע"ה, אנו מיחסים כצאצאיו של הגאון רבי אליקים געטשליק שלינגר זצ"ל, מנהיג בית המדרש הגדול בהמבורג ומגדולי חסידי אשכנז. רבי געטשליק נמנה על תלמידיו

של הגאון הגדול בדורו, רבי יעקב עטלינגר זצ"ל, בעל ה'ערוך לנר'. ישנן תשובות של ה'ערוך לנר' הממענות אליו, שם הוא מכנה אותו בתאר 'מיושבי בית המדרש'. הוא גם מזכירו במכתבים בסוף ספרו על מסכת יבמות.

רבי געטשליק הביע את רצונו להורות לצאצאיו שלא להשתכר בפורים. ומדוע - משום שבעקבות השכרות בפורים, נודעה גדלות העצומה בתורה; ומעשה שהיה כך היה:

במשך כל עתות השנה היה רבי געטשליק יושב ספון בפנתו והוגה בשקידה עצומה בתורה ללא הרף; אך עדין לא היה ידוע ברבים ההקף העצום במכמני התורה בם הוא שולט. שנה אחת ביום הפורים, כאשר 'נכנס יין', נצל רבו בעל ה'ערוך לנר' את העת לבדק את ידיעותיו בש"ס ופוסקים ולהוציא סוד'. ואכן, התלמיד לא החטיא בשום תשובה!

למחרת פורים, כשפג הימנו היין, נגש אליו רבו והציע לו לשמש כמורה הוראה ודין במקום. כשנסה רבי געטשליק להתחמק ולומר "איך יש לי שיכות לזה", גלה לו רבו מה ארע עמו בפורים...

מספר במשפחה, כי כאשר נשאל על כל משנה שהיא בכל הש"ס, היה אומר את כל לשון המשנה עם פרוש הברטנורא והתוספות יום טוב בעל פה! מאז אותו המעשה, היו משחרים לפתחו עם שאלות שונות בעניני תורה והלכה, ולא יכול היה להתחמק כפי שנהג עד מקרה זה. לכן הזהיר את צאצאיו כי אם אינם מעניינים שידעו עליהם כי הם תלמידי חכמים - שלא יעזו להשתכר!...

זוהי שמחה של פורים! שמחה שמביאה בכניפה התעלות למשגי רוממות. זוהי למעשה התועלת של פורים, כנגד שפלות הדעת והפחיתות שבקש עמלק להחזיר בנו.

"רבי, נטיעה של שמחה נטע"

חדוש נפלא אמר הגאון רבי יוסף רוזובסקי זצ"ל, ראש ישיבת 'אור ישראל' לצעירים, אחיו הצעיר של מרן הגאון רבישמואל רוזובסקי זצ"ל, ראש ישיבת פוניבז':

חז"ל מספרים (מגלה ה, א) שרבי נטע נטיעה בפורים. הגמרא שם שואלת כיצד נטע רבי בפורים שאסור במלאכה, ומתרת "רבי, נטיעה של שמחה נטע".

תמה רבי יוסף על דברי הגמרא: רבי הקדוש, נשיא ישראל, שהיה ידוע בעשירותו הגדולה, ומן הסתם נתן לשער שבאו כל העניים לקבל ממנו מתנת יד בפורים - לא מצא זמן מתאים יותר לנטע עץ חוץ מעצומו של יום הפורים? אתמהא!

אלא, באר רבי יוסף, בודאי באה הגמרא ללמד כאן משהו עמק יותר. לכל חג וחג יש את הנטיעה שלו: פסח הוא נטיעה של אמונה, שבועות הוא נטיעה של אהבת התורה, ראש השנה הוא נטיעה של יראת שמים ופחד הדין, יום הכפורים הוא נטיעה של כפרת עוונות, וסכות הוא נטיעה של אהבת הבורא אלינו, אהבה שמגיעה לשיאה ביום שמחת תורה, בו אנו לא רוצים להפרד מאבינו מלכנו.

רבי למד אותנו שפורים הוא עת נטיעה של שמחה! לא די לשמח עם הנס שהיה בעבר, אלא יש לדעת כי להערכת התורה ולשמחה של מצוה - יכול האדם לזכות בפורים!

רש"י הקדוש: "נשבע הקדוש ברוך הוא שאין שמו שלם ואין כסא שלם עד שימחה שמו של עמלק כלו, וכשימחה שמו יהיה השם שלם והכסא שלם".

הרב רבי רפאל וולף שליט"א, נאמן ביתו של מרן ראש הישיבה, הגאון רבי אלעזר מנחם שך זצ"ל, מספר כי יש תחת ידו העתק ממכתב של מרן ראש הישיבה זצ"ל, אותו שגר לדודו, מרן הגאון רבי איסר זלמן מלצר זצ"ל. בתוך הדברים כותב הרב שך כך:

"שמעתי מהגאון הצדיק בעל 'חפץ חיים' שליט"א דבור אחד, ומראין הדברים איך הוא רחוק מאתנו, ועד לאיזה מדרגה הגיע... "שפעם אחת קרא אליו את הרב רבי משה קינשיכער מראדין, ושאל אותו מדוע אנחנו מחרישין, הרי אין כבוד שמים בעולם כי אין הכסא שלם ואין שמו שלם.

"ואמר לו בזה הלשון: וועלכע בעל הבית האט ניט קיין זעקסט שטולען - אונד דער מלך מלכי המלכים הקדוש ברוך הוא, האט ניט קיין איין שטול אגאנצען!..."

ובתרגום לעברית: איזה 'בעל הבית' אין לו לפחות ששה כסאות, ומלך מלכי המלכים הקדוש ברוך הוא אין לו כסא אחד שלם!...

ומסים שם הרב שך ש'הדברים חודרים מאד!' הגאון רבי מאיר צימרוט שליט"א, מספר כי אחיו שאל פעם את מרן ראש הישיבה הגראי"ל שטיינמן זצ"ל, מדוע אינו 'מפרגן' לעצמו כסא עם משענת נורמאלית ורגילה. השיב לו הרב שטיינמן בחדות: להקדוש ברוך הוא אין כסא שלם, ואני אשב על כסא עם משענת".

היה בזה רגע של גילוי לב, וחשיפת סוד מדוע אינו ישוב על כסא שלם...

אכן עלינו לקחת את הדברים ללבנו ולזכור כי הקדוש ברוך הוא מצפה שנתקרב אליו ונלחם בקרירות העמלקית המונעת אותנו מלעבדו כראוי!

(מתוך סדרת הספרים 'אוצרותיהם אמלא' פרשת בשלח)

כשנוטעים באדמה, אין מיד תוצאות בשטח. הנטיעה היא רק השלב ההתחלתי. גם בפורים כך: נוטעים שמחה של מצוה, שמחה של רוממות, ואת הזרעים שלה קוצרים במשך שאר ימות השנה. אותה נטיעה של התרוממות תשאיר את חותמה והשפעתה לכל ימות השנה, על ידי שמחה אמיתית מדברים רוחניים.

זוהי העבודה שלנו בימי הפורים - להרחיב את הלב ואת הדעת לאפיקים רוחניים. כך נמחה את שיטתו ודרכו של עמלק, שנסה לקרר ולצנן אותנו מעבודת השם. כשאנו נתרומם ונתעלה מהבלי הזמן, זו תהיה התשובה המוחצת כנגדו וכנגד שיטתו.

כשעוסקים בנושא זה, מן ההכרח להזהיר מפני הליצנות העלולה לחדר בחג הפורים. היצר הרע מנסה להכשיל אותנו דוקא בדבר הנורא הזה, שכנגדו תקן עצם החג.

הגאון רבי שלמה שמשון קרליץ זצ"ל, אב"ד פתח תקוה, ספר כי בהיותו בחור השתתף בסעדת הפורים במעונו של מרן הגאון רבי ברוך בער ליבוביץ זצ"ל, בעל ה'ברכת שמואל'.

בחורים רבים הגיעו לחג את חג הפורים במחצת רבם. אחד הבחורים, שהיה עלוי נפלא, אמר את כל הפרק הראשון בגטין בחרוזים, ואז החל משמיע 'פורים תורה': נאמר בפסוק (שמות יז, יא) "והיה כאשר ירים משה ידו וגבר ישראל". וקשה, איך הרים משה ידו; הרי אמרו בסנהדרין (נח, ב) "המגביה ידו על חברו, אף על פי שלא הכהו, נקרא רשע"?

עוד המלים על שפתיו, קם רבי ברוך בער ממקומו ומחה כנגדו בנחרצות: "ליצנות, ניט ביי מיר אין שטוב (-) ליצנות, לא אצלי בבית!..."

ולא הסתפק רבי ברוך בער במחאה, אלא עמד וגרשו מביתו! "לאיזה בעל-בית אין ששה כסאות", התאונן החפץ חיים נסים באמרה חריפה משמו של מרנא ה'חפץ חיים' זצ"ל. הנה על הפסוק "כי יד על כס י-ה מלחמה לה' בעמלק", מפרש

השנ"ת היומי

האם מותר לשלוח לשכנים ביחד עם משלוח המנות גם את שתי הביצים שלווינו מהם אתמול?

משולחנו של הרה"ג רבי מרדכי הלוי שוורצבורד שליט"א מורה הוראה 'נאות שמחה' - מודיעין עילית

להחזיר את הביצים בנפרד כדי שהמשלוח מנות לא יהיה תוספת בשעת פרעון". האם צודקת האמא שיש בזה איסור?

תשובה: מותר לתת את המשלוח מנות עם הביצים.

והטעם, שיסוד הדין של שעת פרעון הוא משום שניכר יותר שזו ריבית, אך במקרה זה, ניכר לכולם שהמשלוח מנות המפואר אינו עבור הלוואת שתי ביצים, אלא נהפוך הוא, כיון שנותנים לשכנים משלוח מנות מנצלים את ההזדמנות להחזיר ביצים.

שאלה: אמא ביקשה מרותי שתעביר משלוח מנות למשפחת שוורץ. אמרה רותי: "בדיוק אתמול לווינו מהם שתי ביצים, אם כן נחזיר להם באותה הזדמנות שתי ביצים". אמרה לה אמא: "ייתכן שזו ריבית, כי אפילו שהיינו נותנים לשכנים האלו משלוח מנות גם בלי הלוואת הביצים, אבל הרי שמעתי בשיעור של הגר"פ וינד שליט"א שבשעת פרעון ניכרת יותר התוספת, ולכן אסור להוסיף אפילו דבר שהיה נותן לולא ההלוואה, ולכן נראה לי שעדיף

להתקשר לתורה מסביב לשעון

מאת הרבנים הגאונים שליט"א

הרב **מאיר שפרוך שליט"א**
הדף היומי בבלי • עברית

שלוחה 2/2

הרב **אליהו אורנשטיין שליט"א**
הדף היומי בבלי • עברית

שלוחה 2/1

הרב **אפרים סגל שליט"א**
הדף היומי בהלכה • אידיש

שלוחה 1/3/2

הרב **אריה זילברשטיין שליט"א**
הדף היומי בהלכה • עברית

שלוחה 1

הרב **יוסף ברגר שליט"א**
ווארט עם סיפור בראי הפרשה

שלוחה 7

הרב **מרדכי שלמה פריינד שליט"א**
הדף היומי בהלכה • אידיש

שלוחה 1/3/1

הרב **שלמה לוינשטיין שליט"א**
הרצאות ושיעורים מיוחדים על פורים

שלוחה 7/2

הרב **אהרן טוסיג שליט"א**
הרצאות ושיעורים מיוחדים על פורים

שלוחה 7/1

הרב **אברהם פוקס שליט"א**
הפוחת בכל יום - המייל היומי של דרשו

שלוחה 3

הר' **שלום יננס ואברהם פוקס שליט"א**
לקראת שבת מלכתא
סיפורים ופנינים מפרשת השבוע

שלוחה 7

קו השיעורים של 'דרשו' - לחייג, ללמוד, לדעת

חייגו: *4992 או 077-2222-666

לשון הרע שסופר בפני הנידון, וניכר מתוך דברי התנצלותו שהסיפור אמת - האם מותר לקבלו?

הצטרפו אלינו ללימוד היומי ב'חפץ חיים'

כגון שהמספר סיפר את הלשון הרע בפני הנידון, והנידון מנסה לתרץ את עצמו, וניכר מתוך דברי התנצלותו שהדבר הוא אמת, מותר להאמין ולקבל את דברי הגנאי.

אופן נוסף: כגון אם נפל חשד על כמה אנשים ששהו בבית אחד, ונגנב חפץ כלשהו, ואחד מהם בוודאי הוא הגנב, אלא שעל כולם לא היה שום דבר הניכר כלל ובחזקת כשרים הם לגמרי, ועל אחד מהם יש דבר הניכר קצת שהוא הגנב, נחשב כדבר הניכר ממש.

בסעיפים שנלמדו בימים הקודמים הוזכרו שלושת האופנים בהם מותר מעיקר הדין לקבל לשון הרע: אדם שנאמן על השומע כשני עדים, מסיח לפי תומו, וכאשר יש 'דברים הניכרים ממש' שהסיפור אמת. וכבר הבאנו את דברי ה'חפץ חיים', שלמעשה קשה מאוד להסתמך על ההיתרים הללו.

בסעיף הנלמד היום מביא ה'חפץ חיים' דוגמא ל'דברים הניכרים' שמחמתם מותר להאמין לסיפור ששמע [וכאמור, רק כשאי אפשר לדון לכף זכות, ובשאר התנאים המוזכרים לעיל]: